

Aflată sub semnul „memoriei tatălui”, care se definește ca memorie a patimii, cartea este în același timp o restituire. Asumată ca datorie de către autor, lucrarea exprimă nevoia de sens care îndreptățește orice înfăptuire ce rezumă procesarea contorsionatei întâlniri între persoană și lume.

Elena Beca

MARIA ROY, *The Abusive Partner – An Analysis of Domestic Battering*, New York, Van Nostrand Reinhold Company, 1992.

Autoarea lucrării *Partenerul violent – O analiză a violenței familiale*, fondatoare a primei agenții specializate pentru ajutorarea femeilor maltratate, dedică această carte celor care detestă violența contra femeilor și acelor care caută soluții împotriva acestui flagel care domină societățile contemporane. Lucrarea reprezintă o analiză complexă a aspectelor psihosociologice, medicale și criminologice ale comportamentului violent în cadrul familiei, precum și o contribuție valoroasă în domeniul metodelor de tratament. Cartea este structurată în șase părți principale, fiecare conținând mai multe capitole.

Prima parte (*Psihosociologia comportamentului violent*) abordează noțiunea de *maltratare* în relație cu noțiunile de *putere* și de *violenta*. Lipsa de putere – subliniază autoarea – creează nevoia de afirmare care devine, în majoritatea cazurilor, agresiune și violență distructivă. Există în acest sens cinci tipuri de putere (exploatare, manipulare, competitivă, nutritivă – protectoare – și integratoare). Fiecare din aceste tipuri se manifestă diferențiat în cursul vieții. Primele două tipuri se sintetizează în forme distructive, în violență și constrângere. Cel de-al treilea tip (competitivă) are atât proprietăți constructive cât și distructive, putând reprezenta o modalitate de afirmare a superiorității fața adversarului. Ultimele două tipuri privesc raporturile cu ceilalți indivizi: în timp ce puterea nutritivă (protectivă) servește la ocrotirea celorlalți, puterea integratoare se referă la interdependența și asocierea mai multor forme de putere. Acest ultim tip de putere reprezintă „puterea în tot ce are ea mai bun, deoarece nimeni nu sacrifică în acest proces”, unind, de fapt, puterile mai multor indivizi.

Autoarea semnalează faptul că mesajul dominant astăzi în lume este cel care afirmă că violența (echivalentă cu puterea și forța) este inevitabilă. La nivelul familiei această violență generează moartea anuală a peste 2000 de copii, agresarea părinților și a bunicii de către propriii copii sau nepoți, maltratarea a aproape 2 milioane de femei americane de către soții lor. La aceasta se adaugă omuciderea comise de indivizi împotriva rudelor lor apropiate, ceea ce reprezintă aproximativ un sfert din totalul crimelor comise în Statele Unite ale Americii. „Linii fierbinți” (hot-line), create special în sprijinul celor maltratați nu mai pot satisface cererile care sunt extrem de mari. Vătămarea corporală se vedește în toate aceste cazuri mijlocul de control cel mai accesibil și cel mai eficient.

Partea a doua a lucrării (*Analiza tendințelor*) reprezintă sinteza rezultatelor unei investigații întreprinse asupra a 4000 de cazuri de maltratare a partenerului, existente în New York. Principala metodă de colectare a datelor a reprezentat-o chestionarul telefonic, prin intermediul „liniei fierbinți”. Analiza răspunsurilor a permis dezvoltarea următoarelor tendințe:

1. Majoritatea partenerilor violenți au vârste cuprinse între 25 și 36 de ani, cu o substanțială scădere a numărului acestora la categoria de vârstă cuprinsă între 36 și 50 de ani.

2. O proporție ridicată de copii au vârste cuprinse între 1 an și 13 ani. Dat fiind că partenerii violenți au vârste cuprinse între 26 și 35 ani, relația lor cu partenerul începe în cele mai multe cazuri în timpul perioadei de adolescență târzie sau a celei de adult tânăr.

3. Cele mai multe cupluri se întrețin din veniturile comune rezultate din ocupații profitabile, de obicei posturi de muncitori.

4. Cele mai multe acte de violență survin în primii 15 ani de conviețuire.

5. 90% dintre partenerii violenți nu au antecedente penale, acest fapt demonstrând că violentul tipic respectă legea în mod constant și nu este deviant criminal în toate celelalte aspecte ale vieții sale. Un procent ridicat al populației criminale a fost condamnat pentru maltratarea partenerului, astfel încât numai un procent foarte mic a ispășit o pedeapsă pentru crimele sale.

6. Într-un procent de peste 70% din populație, violența survine imediat sau la o perioadă foarte scurtă după începerea relației parteneriale.

Orice schimbare majoră în condiția permanentă a relației parteneriale, cum ar fi de exemplu moartea subită a unei rude apropiate, pierderea serviciului, reangajarea nesatisfăcătoare, a determinat o modificare a echilibrului psihic și a fost menționată ca ridicând nivelul violenței în legăturile de lungă durată.

7. Cele mai multe maltratări sunt cele fizice, fără folosirea de arme, majoritatea fiind însoțite de leziuni care sunt descrise cel mai adesea ca fiind vânătăi.

Maltratarea fizică cu o armă a survenit într-un procent de 18% din populație și s-a materializat în răni provocate de lovituri de cuțit sau de pumnal în majoritatea cazurilor.

8. Peste 80% dintre partenerii violenți au fost ei înșiși maltratați în copilărie sau au fost martorii maltratării propriilor mame, în timp ce puțin mai mult de 33% dintre partenerii maltratați au trăit situații similare, tinzând astfel să infirme teoriile tradiționale care atribuie capacitatea de a suporta a victimelor unor stări patologice de tip masochist.

9. Aproximativ 35% dintre partenerii violenți sunt alcoolici și numai 10% dintre aceștia urmează un tratament, în timp ce numai 4% dintre partenerii lor au avut probleme similare și 30% dintre ei au urmat tratamente.

10. Cu toate că 16% dintre partenerii violenți au probleme legate de consumul sau chiar dependența de droguri, 20% dintre ei au recurs la ajutor.

Partea a treia a lucrării este axată asupra relației directe între droguri și maltratarea partenerului. Autoarea afirmă că sedativele și energizantele asociate cu alcoolul au cea mai mare influență asupra maltratării partenerului. În schimb, halucinogenele (în special PCP-ul) au un efect relativ scăzut asupra acestui fenomen. Diferitele studii arată că efectele interactive ale diferitelor droguri sunt cele mai periculoase, cum sunt alcoolul și amfetaminele, barbituricele și amfetaminele, alcoolul și barbituricele, LSD-ul (CP-ul) și amfetaminele. Efectele psihoactive ale acestor combinații pot crea reacții de panică, acestea determinând agresiunea reactivă. Sunt necesare, în consecință, informații cu privire la tipul de droguri consumate, atât de partenerul maltratat cât și de partenerul violent.

Capitolul următor pleacă de la premisa că alimentația are un rol principal în determinarea violenței împotriva partenerului. Cercetările arată că în 57% dintre cazurile de maltratare există parteneri caracterizați de dezechilibre biochimice datorate alimentației care au provocat tendințe de violență.

Oboseala determină, de asemenea, accese de furie neașteptate, anxietate, iritabilitate etc. Cu alte cuvinte – subliniază autoarea – factorii nutritivi și factorii de mediu influențează comportamentele agresive în relațiile de cuplu.

Dintre alte teme semnificative abordate în lucrarea pe care o recenzăm pot fi menționate: relația dintre pornografie și maltratarea femeii, raporturile între alcoolism și maltratare, metodele de tratament împotriva violenței familiale etc.

Terapia și consilierea de grup constituie instrumentele cele mai eficace în „resocializarea” partenerilor violenți pentru a-și canaliza impulsurile agresive pe alte căi dezirabile.

Concluzia întregii lucrări este aceea că reducerea tendințelor de violență familială nu poate fi detașată de schimbarea regulilor sociale care consfințesc încă dominația femeii de către bărbat.

Lucrarea prezintă un interes deosebit pentru psihologi, sociologi, pedagogi, medici, juriști, pentru toți aceia interesați de problemele determinate de creșterea violenței în familiile contemporane.

*Annabella Zolei,
studentă*

ALBERT J. REISS jr. and JEFFREY A. ROTH, Editors, *Understanding and Preventing Violence*, Washington, DC: National Academy Press, 1993.

Desfășurând un studiu despre succesul și eșecul școlar în cadrul Universității pe care o conduce William Kornblum prezintă în linii generale Raportul Consiliului Național de Cercetare privind „Înțelegerea și controlul comportamentului violent”. Una din condițiile aplicării lui eficiente în societatea americană este cunoașterea cerințelor pe care el le-a formulat, fapt pentru care W. Kornblum încearcă să pună în lumină valoarea și importanța acestui Raport.

În studiul lui W. Kornblum apare cazul unui băiat delincvent, ilustrativ pentru problemele generației școlare actuale în SUA, deasemeni rodul unui mediu social presărat de multiple dificultăți. Motivația în prezentarea Raportului elaborat de Consiliul Național de Cercetare a violenței, devine întru totul îndreptățită în măsura în care este făcut cunoscut de către W. Kornblum cazul băiatului „speriat și agresiv” care a fost prins recent la liceul lui cu un revolver de calibru 38.

El este un copil de clasa a VIII-a însă foarte mic de statură, chiar sub limita normală. Acest copil provenea dintr-o familie săracă consumatoare de droguri, din vecinătatea Manhattan-ului locuită de cei cu venituri modeste. Arma cu care a fost prins era numai una din cele câteva la care avea acces. El își revendică acest drept datorită faptului că este foarte mic (scund) și alți copii puternici își bat joc de el. Avea nevoie de protecție.

Fiecare capitol al Raportului explică amănunțit factorii de risc ai omuciderii, atacul deosebit de grav, elemente care pot destina pe tânărul din studiul efectuat de W. Kornblum morții premature sau detenției. În legătură cu propunerile din acest Raport te poți întreba: ce va fi mai întâi, ajutorul pentru copii ca acest băiat, sau știrea că el a omorât pe cineva?

Rezultatul scontat de Raport atestă că pericolul pe care un asemenea copil (ca și mulți alții) îl reprezintă, pentru el însuși ca și pentru ceilalți este semnificativ diminuat.

W. Kornblum apreciază că, indiferent dacă toate recomandările din raport ar fi implementate, pericolul nu s-ar diminua într-un grad măsurabil (simțitor). El atrage atenția că nu te poți aștepta la rezultate deosebite atâta timp cât magnitudinea problemelor sociale este înfricoșătoare, iar propunerile Raportului sunt limitat dispuse față de interesele comunității științelor comportamentale.

Raportul oferă de asemenea, cheia la întrebarea: de ce științele comportamentale nu reușesc să aducă contribuții mai însemnate la rezolvarea problemelor violenței în SUA.

Autorii raportului propun soluții pentru rezolvarea problemei, dar mai mult urmăresc prefîntămpinarea perpetuării unor astfel de evenimente periculoase, ceea ce solicită atenție, pricepere și responsabilitate printre multe altele. Majoritatea cercetătorilor au ani de experiență și o puternică implicare